

2021-es év KÓTA-díjasai

A Wetschescher Nachtigallen Kórus - Vecsés

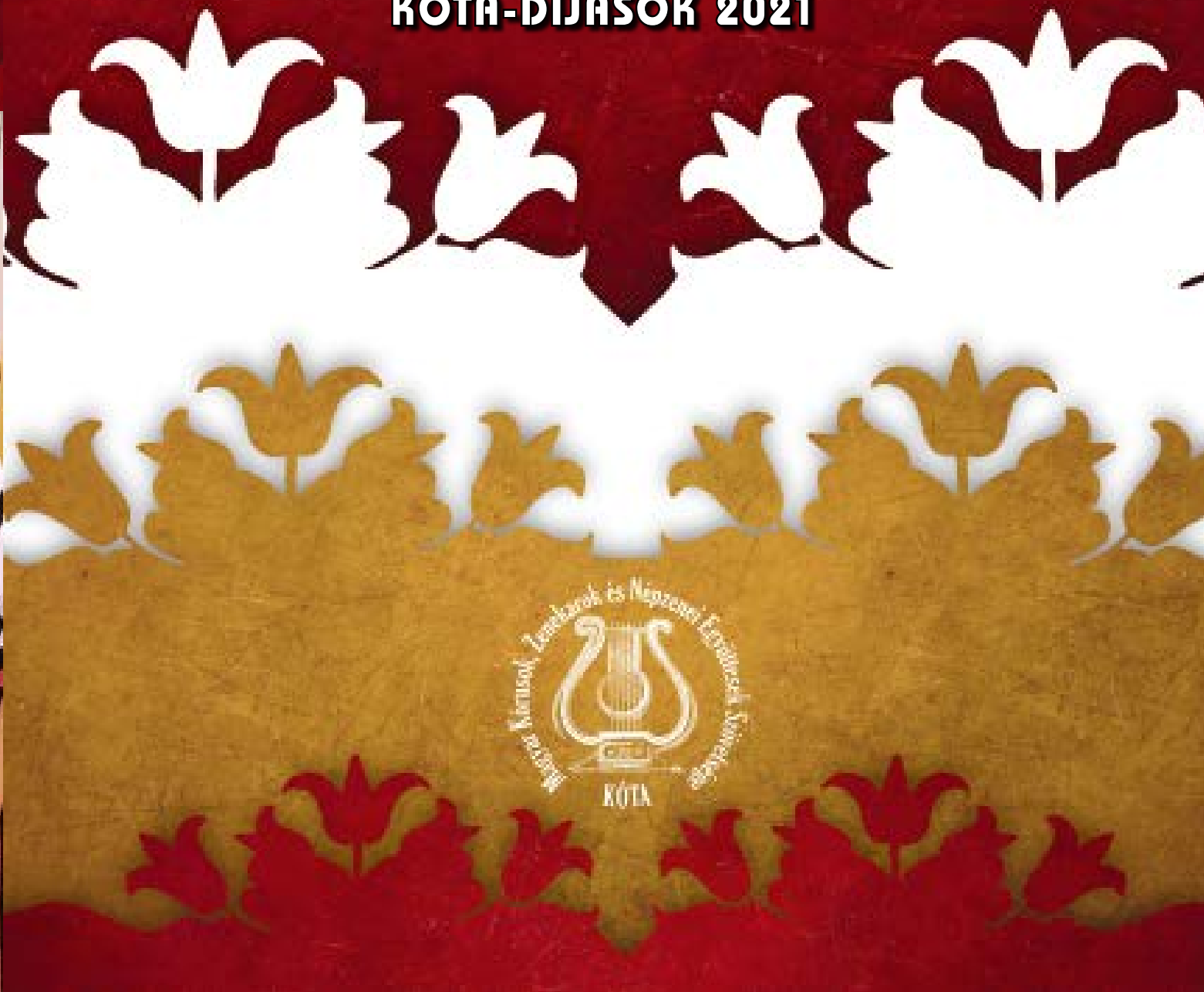
XXXII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2022.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK
SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

KÓTA-DÍJASOK 2021

KÓTA-díjasok 2021.....	3-10. oldal
Kertész Attila köszöntése 80. születésnapja alkalmából (Dr. Vargha Dezső).....	10-11. oldal
Hangról Hangra sajtótájékoztató (Szesztay Zsuzsa)	12-13. oldal
Reflexiók a 2022-es év első Kodály-konferenciájára (Dombiné Kemény Erzsébet)	14-15. oldal
Lantos Rezső Liszt-díjas karnagy emlékére (Gerenday Ágnes).....	16-18. oldal
Bach János-passiója a Prelude Vegyeskar előadásában (Somogyváry Ákos).....	19. oldal

FELHÍVÁS

Kodály Zoltán IX. Magyar Kórusverseny

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA 2022. november 17-20. között ismét megrendezi a magyar kórusok országos minősítő rendszerének legmagasabb szintű versenyét, a Kodály Zoltán IX. Magyar Kórusversenyt.

Várjuk azok jelentkezését, akik együtteseikkel fontosnak tartják az európai és nemzeti kultúránk, és az igényes kóruséneklési tradíciók továbbörökítését! Kérjük a karnagyokat, hogy a műsorválasztás során Kodály Zoltán ritkábban elhangzó műveinek előadásával adjanak tiszteletet a verseny névadójának!

Az online kitölthető jelentkezési lap a KÓTA honlapjáról (www.kota.hu) érhető el. Kérdés esetén a kodalyverseny2022@kota.hu emailcímen állunk rendelkezésre!

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 19.

ZeneSzó

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA - lapja XXXII. évfolyam. HU ISSN 1215-0436

A szerkesztőbizottság elnöke: Szesztay Zsuzsa, mentor: Márkusné Natter-Nád Klára – Korrektúra: Mocskonyi Mirella

Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes, +36 30 297 4314

A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406

Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az íráskorrekció és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közöltek nem használhatók fel.

Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkár, E-mail: asreklam@gmail.com

A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

Előállítja: Poremba Nyomda, 1162 Budapest, Kistelek u. 6/a.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Fax: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444

Egy példány ára 400,- Ft Előfizetési díj egy évre 4000,- Ft (10 szám)

Nemzeti Kulturális Alap

2022. január 22-én tartotta idei díjátadó ünnepségét a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. A nem hivatásos kórus-, zenekari és népzenei élet kiemelkedő képviselőinek a Magyar Kultúra Napja alkalmából nyújtották át a kitüntetést, melyet a díj 2004-es megalapítása óta a szövetség szakmai bizottságainak javaslatai alapján ítél oda a szervezet. A KÓTA-díjakat számos különböző kategóriában osztják a kiemelkedő eredménnyel végzett művészi munka és a közösségért végzett áldozatos tevékenység elismerésére – idén 14 kategóriában 37 díjazottat ünnepelhetünk.

Ebben az évben új kategóriában is osztottak elismerést, első ízben kaphattak KÓTA-díjat azok az elkötelezett kollégák, akik zongorán közreműködve kísérik, segítik, inspirálják és támogatják az éneklő együtteseket.

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Dísztermében tartott átadó ünnepségen a hagyomány szerint az érintett együttesek közül néhányat meg is lehet hallgatni. A járványhelyzetre tekintettel azonban idén a felkért nagy létszámú kórusok felvételről mutatkoztak be: a videóbejátszásokban hallhattuk a Kecskeméti Kodály Iskola Antanténusz Kórusát Szegediné Tóth Ildikó vezetésével, az ipolybalogi Szent Korona Kórust Molnár Ottó és Pásztai Károly vezényletével, valamint Krasznai Gáspár karnagy három együttesét, a Budaörsi Sapszon Ferenc Kórust, a Fővárosi Énekkart és a Madách Gimnázium Énekkarát. Emellett élőben hallgathatta meg a közönség a Hajdúsági Népzenei Együttes és a Wetschescher Nachtigallen Kórus produkcióját.

Az ünnepség végén egy különleges zenei élményt is átélhettek a résztvevők: Erkel Ferenc Bánk bán című operájából csendült fel két ária a Magyar Állami Operaház művészeinek (Fahidi Patrícianak, Hidegkuti Pálmának és Balog Endrének) az előadásában, hangszeres trió változatban. Az átiratokat Jürg Eichenberger svájci csellóművész készítette, kottában való megjelentetésüket pedig az Erkel Ferenc Társaság kezdeményezte repertoárbővítési és edukációs céllal, mely a Kontrapunkt Kiadó jóvoltából mára megvalósult.

Az ünnepélyes díjátadón a hazai amatőr zenei élet kiválóságai mellett jelen volt Rónaszékiné Keresztes Monika, az Emberi Erőforrások Minisztériuma magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztosa is, hogy a díjazottaknak gratuláljon.

A díjakat átadták:

Dr. Mindszenty Zsuzsánna, a KÓTA társelnöke

Birinyi József, a KÓTA társelnöke

Gerenday Ágnes, a KÓTA Művészeti Bizottságának elnöke

Zemlényi Katica, a KÓTA Felnőtténekkari Szakbizottságának elnöke

Saltzer Géza, a KÓTA Nemzetiségi Szakbizottságának elnöke

Somogyváry Ákos, a KÓTA Tanácsadó Testületének elnöke

Vadász Ágnes, a KÓTA főtítkára

KÓTA-DÍJAT VEHETTEK ÁT A KÖVETKEZŐ EGYÜTTESEK ÉS SZEMÉLYEK:

KÓTA - NAGYDÍJ

Tóth Ferenc – ének-zene tanár, karnagy neve szorosan összefonódott szülővárosával, Komlóval, ahol hat évtizeden át tanította zenére és nevelte emberségre a gyerekeket. Tanítványai közül számos neves zenész került ki. Kodály Zoltán személyes támogatásával megalapította Komlón az ének-zene tagozatos általános iskolát, megálmodta és életre hívta a Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivált. Kórusaival - hatalmas élményt adva a gyerekeknek – bejárta Európát. Pedagógiai elvei, értékrendszere, lelkesedése a muzsika és a magyar nyelv iránt mindannyiunk számára példaértékű.

ÉLETMŰ KATEGÓRIA

Dévai János – népzeneész, népzene tanár, etnográfus a debreceni Délibáb Együttes alapító tagja, amely meghatározó jelenség volt a népzenei újhullám indításában koncertekkel, táncházakkal, népzene tanítással. A Délibáb Népzenei Műhely keretében, a Kölcsey Megyei Művelődési Központ munkatársaként népzene gyűjtés, oktatás, táborszervezés terén jelentős tevékenységet végzett. A Magyar Rádió Népzenei Szerkesztőség egykori szerkesztője, majd vezetője, a KÓTA Népzenei Bizottságának és Tanácsadó Testületének, valamint a KÓTA Aranyháza gála szintű minősítések zsűrijének évtizedek óta eredményes tagja.

Dr. Ordasi Péter – karnagy, főiskolai tanár pályáját a Kecskeméti Kodály Iskolában kezdte, majd Szegeden és Békéscsabán tanított, végül nyugdíjazásáig a Debreceni Egyetem karvezetés és zeneelmélet tanára, kórusvezetője volt. Iskolai és felnőtt kórusaival számos bel- és külföldi versenyen nyert rangos díjakat. Zenepedagógiai és zeneelméleti tárgyú írásait a ZeneSzó és a Parlando folyóiratok, valamint a Napkút Kiadó publikálta. 2016-ban KÓTA Karnagyi díjat vehetett át, most példaértékű pedagógiai és kórusvezetői munkásságáért Életmű-díjban részesül.

KÓRUS KATEGÓRIA

Hunyadi Véndiák Kórus – Sebestyén Farkas Ilona karnagy

A kórus 2006-ban alakult a Hunyadi János Általános Iskola 50 éves jubileuma alkalmából. Az egykori diákokból Sebestyén Farkas Ilona karnagy csodálatos zenei közösséget varázsolt. Megalakulásuk óta – a legnemesebb kodályi hagyományokat megtartva – itthon és a határon túl is számos nagy sikerű koncerten, kórustalálkozón és versenyen vettek részt.

Kecskeméti Kodály Iskola Antanténusz Kórusa – Szegediné Tóth Ildikó karnagy

Az Antanténusz Kórus a Kecskeméti Kodály Iskola 4. és 5. osztályos diákjaiból alakult ének-kar. Céljuk a magyar gyermekkari irodalom igényes megszólaltatása, számos kurzuson, fesztiválon és kórusversenyen szerepeltek már nagy sikerrel. Mindezek mellett fontos szerepet vállaltak Kecskemét zenei életében is. Karnagyuk Szegediné Tóth Ildikó, aki nemzeti hagyományokra építve, az európai kulturális értékeket szem előtt tartva, magas szintű oktatásban részesíti a gyerekeket.

Szent Korona Kórus – Molnár Ottó és Pásztai Károly karnagyok, Czibulya Márk kóruselnök. A felvidéki Ipolybalog Szent Korona Kórusa 1997-ben alakult. A kórus elnöke Czibulya Márk, karnagyai Molnár Ottó és Pásztai Károly. Tevékenységük középpontjában az egyházi zene áll. Repertoárjuk a gregoriántól a reneszánsz, barokk és romantikus templomi zenén át a kortárs magyar egyházzeneig terjed. Számos európai országban léptek fel az elmúlt negyedszázad alatt, őrizve a nemzeti hagyományokat, valamint számos bel- és külföldi verseny díjazottjai. Nevükhöz fűződik Daróci Bárdos Tamás Szent Korona Miséjének és a Himnusz a Szent Koronáról című művének ősbemutatója.

ZENESZERZŐ, ZENEÍRÓ KATEGÓRIA

Dr. Balatoni Sándor – karnagy, zeneszerző, orgonaművész a Pécsi Tudományegyetem adjunktusa, a pécsi Piusz templom orgonistája és karnagyja, a Pannon Filharmonikusok orgonistája, a Mecsek Kórus karnagyja, Junior Prima Díjas. Számos rangos elismerést nyert már karnagyként a Mecsek Kórusal, valamint zeneszerzőként kórusműveivel – ezek közül kiemelkedik az Európai Kórus Szövetség I. díja, valamint a MŰPA Jubileumi Zeneműpályázatán nyert díj.

TANÁR KATEGÓRIA

Dr. Cseh Béla – karnagy, címzetes iskolaigazgató, népdalkörvezető a bajai Eötvös József Főiskola Gyakorló Általános Iskolájának címzetes igazgatója, a Gyakorló Iskolák Szövetsége alapító és tiszteletbeli elnöke, az Eötvös József Főiskola generációkat nevelő, Gyémánt Díszokleveles tanára, a tízszeres Aranyháza minősítésű, 50 éves Sükösd Népdalkör vezetője. Munkáját töretlen nívóval, hatalmas szakmai tudással és sokakat segítő derűvel végzi.

Horváth Istvánné Vereb Rozália – zenepedagógus, kántor, karnagy köztisztviselőként álló személyiség. Nemzedékeket oktatott és nevelt Komárom-Esztergom megyében magas szakmai színvonalon az énekre, zenére és kóruskultúrára, valamint karmelita lelkiségének köszönhetően a becsületes, önzetlen és másokért élő keresztény életre. A jelenleg már 15 éve a vezetése alatt működő Komáromi Katolikus Ének-kar tevékenységének fő célja a templomi szolgálat, de részt vesznek városi, egyházmegyei és országos kórustalálkozók, rendezvényeken is.

Justinné Ládi Etelka – ének-zene tanár, karnagy a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium nyugalmazott ének-zene tanára. Karnagyként vezette a Győri Pedagógus Kórust, alapító karnagyja volt a Cant'Art énekegyüttesnek. Sok évig megyei szakfelügyelőként végezte lelkiismeretes és segítőkész munkáját, számtalan minősítő hangversenyen, zenei versenyen zsűrizett, és ma is számos, a zenei pályát választó növendéket készít fel sikeresen az általános iskolás korosztálytól a felsőoktatásba készülőkig ének-zene, szolfézs, zeneelmélet tárgyból.

KARNAGY KATEGÓRIA

A kolozsvári születésű **Krasznai Gáspár** karnagy, ének-zene tanár zeneakadémiai tanulmányait követően számos neves együttes mellett dolgozott korrepetítorként illetve karnagyként. 2006-tól a budapesti Madách Gimnázium tanára és kórusvezetője, 2010-től a Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus vezető karnagyja, 2013-tól a 110 éves Fővárosi Énekkart is ő irányítja. Együtteseivel számtalan nemzetközi elismerést és díjat nyert már. Karnagyi munkáját az igényesség, ötletgazdagság és szakmai tudás jellemzi.

Szabó Sipos Máté – karnagy, karmester több évtizede aktív formálója a hazai zenei életnek. Hosszú évek óta az Egri Szimfonikus Zenekar vezető karmestere, de dolgozott a Magyar Állami Operaház karigazgatójaként és karmestereként, a Debreceni Kodály Kórus vezető karnagyaként és a debreceni Csokonai Színház zenei vezetőjeként, valamint a Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny művészeti bizottságának tagjaként. Tanított a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen és a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán is. Nagy hangsúlyt fektet a fiataloknak szóló zenei ismeretterjesztésre, és fontos feladatának tartja a kortárs zene népszerűsítését, nevéhez számos ősbemutató fűződik. 2021 decemberétől a Vass Lajos Kamarakórus vezető karnagyja. Különösen érdeklik a különböző művészeti ágak fúziójának lehetőségei, melyek alapján számos izgalmas előadást, színpadi produkciót hozott már létre.

ZONGORAKÍSÉRŐ KATEGÓRIA

Körtesi András – zongoraművész Marosvásárhelyen született, diplomáját Bukarestben szerezte, 1989 óta Pécsen él, tanít a zeneiskolában és a Janus Pannonius Tudományegyetemen is. Rendszeresen kíséri a kórusokat, mindig magas művészi színvonalon. Sikeresen közreműködött számos CD felvételen, rádiófelvételeken.

Nagy Márta – zongoraművész, korrepetitor, zenepedagógus korábban a Zeneakadémia, jelenleg a Weiner Leó Zeneművészeti Szakgimnázium tanára. Világhírű művészek kamarapartnere, számos professzionális és nem hivatásos kórus kísérője. Említést érdemel - ami zongorakísérők esetében elég egyedülálló -, hogy több művet Nagy Márta ösztönzésére írtak zeneszerzők, többek között Szőnyi Erzsébet, Daróci Bárdos Tamás. Jelentős kultúrtörténeti kutatásaival is hozzájárul a magyar kórusélethez.

Dr. Pusztainé Puskás Zsuzsanna – zenepedagógus, zongoratanár, zongorakísérő, 34 éve, a kórus alapítása óta a keszthelyi Helikon Kórus kamarapartnere, kísérője, de a város és a környék más énekkaraival is gyakorta működik együtt. Több bel- és külföldi fesztiválon, minősítéseken kísérte kiválóan a kórust. Hűsége, megbízhatósága és magas színvonalú művészi munkája nélkülözhetetlen a térség zenei életében.

Szarka Andrea – tanár, zongorakísérő a székesfehérvári Primavera Kórus oszlopos tagja, zongorakísérője, szervezője, menedzselője, valamint a Teleki Blanka Gimnázium kórusainak, szólistáinak nélkülözhetetlen zongora- és orgona kísérője. Fáradhatatlan, lelkiismeretes, kiváló muzsikussal, emellett rendkívül szerény és nagyszerű ember.

KÓRUSÉNEKES, KÓRUSTITKÁR KATEGÓRIA

Antalfy Zsuzsa – kórusénekes, a Prelude Kórusért Alapítvány elnöke 40 éve énekel, kezdetben a G. Horváth József által vezetett Közgáz-kórusban, majd 20 éve a Prelude Vegyeskarban. Szervezi a kórus életét, utazásait, táboraikat, kottáit, programjait. Áldozatos, szívből jövő munkáját köszönjük meg ezzel a díjjal.

Karbuczky Zoltán – kórusénekes 62 évet töltött el a kórusmozgalomban, jelenleg is 4 kórus munkájában vesz részt, két egyházi kórusban, egy népdalkörben és a Kaposvári Zenekedvelők Kórusában. Megbízható és nélkülözhetetlen pillére Kaposvár zenei életének. Összesítése szerint csak az elmúlt 10 évben több mint 1500 próbán vett részt, és csaknem 600 fellépésen énekel!

Rácz Beatrix – kórusénekes, az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusának titkára a '60-as évek óta tagja volt az Andor Ilona nevével fémjelzett ikonikus Kodály Leány-, később Nőkarnak. Az újjáalakulás utóbbi 25 éve alatt motorja, szervezője, titkára az énekkarnak, munkája során mindig az Andor Ilona által megszabott utat, Bartók és Kodály örökségét tartotta szem előtt. Énekesként is szólamának legmegbízhatóbb tagja, aki a karnagy és a kórus teljes bizalmát élvez.

Rácz Zoltán nyugalmazott rendőr alezredes a Szolnoki ÁFÉSZ-Kórus egykori tagja, 45 éve kórusénekes, jelenleg a Szolnoki Kodály Kórus elnöke. Felelősségteljesen szervezi a kórus turnéit, koncertjeit, biztosítja az egyesület infrastruktúráját, nélkülözhetetlen tagja az együttesnek.

NÉPZENEI EGYÜTTES KATEGÓRIA

Bugyi Népdalkör és Citerazenekar – Kaszásné Márkus Magdolna együttesvezető 40 éve alakult Bugyi községben a Népzenei Műhely, amelyből széles korollót átfogva, sok tehetség került ki. Számos énekesük azóta szóló karrierbe is fogott, vagy népzene tanár lett. Az induló együttes a Bugyi Népdalkör és Citerazenekar volt, amely többszörös Aranypálya díjas, Nagydíjas lett. Jelentős szerepet töltenek be a település kulturális életében. Műsoraikhoz dalaikat számos tájegységről válogatják. Több generációt neveltek a népzene szeretetére.

Hajdúsági Népzenei Együttes – Kancel család, Debrecen
A Hajdúsági Népzenei Együttest 2016-ben alapította Kancel József lányaival, Kancel Biborkával és Kancel Csengével. Többszörös Aranypálya díjas, Nagydíjas népzenei trió. A nagypapa, Kancel János citerakészítő, adatközlő citerás. A gyermekei, unokái viszik tovább a családi, hajdúsági ízes, magával ragadó hagyományokat. Feladatuknak tartják a népzene megszerettetését minden korosztállyal. Közös, vidám zenélésük hangulatát szeretnék megmutatni közönségüknek.

NÉPZENEI KATEGÓRIA

Bartók Béla Vésztői Népdalkör - Tóth Gyula együttesvezető
A többszörös Aranypálya és Nagydíjas népdalkör a bartóki gyűjtőhely népzenei hagyományait magas szinten őrzi. Céljuk ezen népdalkincseknek a továbbadása. Az Együttes vezetője 2018 óta a Vésztő Kultúrájáért kitüntetéssel elismert Tóth Gyula, a Népművészet Ifjú Mestere. A népdalkör aktívan részt vesz Vésztő város közösségi életében és 20 éve oszlopos szervezői a településen megrendezett népzenei tábornak. Hitvallásuk Szent Ágoston szavai: „Aki énekel, annak szíve csordultig megtelik szeretettel.”

Érdi Bukovinai Székely Népdalkör - Kóka Rozália alapító és Juhász Gáborné együttesvezető. Az Európa-díjas együttest Kóka Rozália, a Népművészet Mestere, az MMA tagja alapította 1971-ben. Később a KÓTA Zenekar- és Népdalkör-vezetői tanfolyamán végzett Juhász Gáborné lett a Népdalkör vezetője. Céljuk a bukovinai székelyek népdalkincsének, népszokásainak összegyűjtése, továbbadása. Az elmúlt közel fél évszázad alatt több, mint 1000 fellépésük volt, és tartották a kapcsolatot más bukovinai székely közösségekkel.

NEMZETISÉGI KATEGÓRIA

Mosonmagyaróvári Horvát Nemzetiségi Énekkar – Kiss Veronika karnagy. A Mosonmagyaróvári Horvát Nemzetiségi Kórus a város egyik kiváló énekkara. 15 éve alakultak azzal a céllal, hogy gondozzák és ápolják a horvát nyelvet, őrizzék dalaikat, és képviseljék a horvát nemzetiség összetartozását. Horvát népdalokat, egyházi énekeket, kórusműveket énekelnek. Rendszeres szereplői a városi kórustalálkozók mellett a megyei, a horvát nemzetiségi kórustalálkozóknak, valamint az ausztriai, a horvátországi és a szlovákiai énekkari találkozókknak.

Ozvena Budapesti Szlovák Kórus – Hollósy Tiborné együttesvezető. Az énekkar 20 éve alakult. Célja a szlovák népdalok, a szlovák kóruszene, a hagyományok ápolása. Repertoárjukon népdalok, népdalfeldolgozások, valamint többnyelvű klasszikus és kortárs kórusművek is szerepelnek. Rendszeresen fellépnek szlovák nemzetiségi rendezvényeken Magyarországon és Szlovákiában. IX. alkalommal szerveztek nemzetközi kórustalálkozót Budapesten a szomszédos országok szlovák kórusai részvételével. A kórus elnyerte a magyarországi szlovákok legnagyobb elismerését, a Nemzetiségünkért-díjat; a Pro Cultura Minoritatum Hungariae-díjat, s 2021-ben a Nemzetiségekért-díjat.

Wetschescher Nachtigallen Kórus – Fazekasné Gombár Mónika karnagy. A Wetschescher Nachtigallen Kórus azzal a céllal alakult 27 éve, hogy a Vecsésen fellelhető német népdalokat összegyűjtik, s továbbadják a fiatalabb generációnak. A kórus tagjai kiváló énekesek, akik a magyarországi és a nemzetközi fesztiválon is kiemelkedő eredményeket, díjakat, minősítéseket kaptak. Többször szerepeltek a Magyar Rádió, a Német Nemzetiségi TV műsorában, többszörös Arany Rozmaring-díjasok. Harmonika kísérőjük Kreisz László.

ZENEKARI KATEGÓRIA

Esztergomi Szimfonikus Zenekar – Reményi László karmester. Az Esztergomi Szimfonikus Zenekart 1968-ban alapította Reményi Károly. Az együttes tagjai a városi zeneiskola tanárai és növendékei, valamint lelkes amatőrök voltak. Reményi László 2012-től fokozatosan vette át a zenekar vezetését, kitartó lelkesedéssel folytatva az édesapja által elkezdett munkát. Az utóbbi években a csökkenő anyagi támogatás, és a járványhelyzet okozta szigorítások megviselték a zenekart. A próbák és koncertek elmaradtak, de az esztergomiak emlékeztében és Reményi László későbbi terveiben továbbra is él az Esztergomi Szimfonikus Zenekar.

POSTOMUS KATEGÓRIA

Pálincás Péter – karnagy a Magyar Rádió Énekkarának korábbi énekművésze, szólamvezetője, a Honvéd Férfikar egykori karnagyja, a debreceni Csokonai Színház

Énekkarának vezetője. A hivatásos énekesi pálya mellett kórusvezetőként dolgozott az Építők Vegyeskara, a KISZ Ifjúsági Kórus, az Ikarusz Vegyeskar, a Vasas Kórus, a HVDSZ Férfikar, a Semmelweis Vegyeskar, a VPOP Liszt Ferenc Férfikar élén. 1984-től egészen haláláig vezette karnagyként az azóta már 117 éves Tunsgram Kodály Zoltán Férfikart, 2017-től pedig az Ozvena Budapesti Szlovák Kórust. Életműve elismeréseként 2002-ben elnyerte a Magyar Kultúra Lovagja címet. Kiváló karnagy, példamutató személyiség volt, emlékét szeretettel őrizzük.

Révész László – karnagy hegedű és zeneszerzés tanulmányai után 1949-ben, még főiskolásként lett a Vándor Kórus dirigense, s egészen 1999-ig vezette az énekkart, amelynek mind a mai napig örökös karnagyja. 1957-től a Munkásörtség Központi Kórusának művészeti vezetője volt, később az annak jogutódjaként működő Vám- és Pénzügyörtség Liszt Ferenc Férfikarát irányította. Kórusaival számos nemzetközi díjat nyert, turnézott velük Európaszerte és a tengerentúlon is, karnagyi munkáját több lemezfelvétel őrzi. Vezető tanárként és szakfelügyelőként működött a budapesti általános és középiskolákban, majd 1960-ban a Magyar Rádió szimfonikus rovatának vezetője lett. 1984-től néhány éven át a Rádió komolyzenei osztályának helyettes vezetője volt.

Sturmann Jenőné – hegedűtanár, népzeneész, együttesvezető 4 évesen kezdte meg tanulmányait zenét szerető és művelő családjában. A Palócföld térségében kiemelkedő vonós együttesek vezetője, hegedűtanára, tehetséges gyerekprimások pályára állítója, népdalkörök vezetője, népzenei táborok, továbbképzések előadója. Az 1989-ben alapított ESZTAM zenekar vezetője. Munkásságát 2015-ben Csohány-díjjal jutalmazta Pásztó Város önkormányzata, majd Pedagógus Szolgálati Emlékérmeket kapott, illetve Nógrád Megye Veres Pálné díját kapta meg a megyében végzett kulturális munkájáért. Eredményes munkásságát tanítványai éltetik, viszik tovább.

Szabó Lajos Konrád – karnagy, tankerületi igazgató ének-történelem tanárként kezdte pályáját Csupakon, majd a Balatonfüredi Önkormányzat Kulturális Osztályának vezetője, végül sok évig tankerületi igazgató volt. A Paloznaki Kórus alapító karnagyja. Mindössze 57 évesen távozott közülünk, de igényes, értékes, magas színvonalú karnagyi munkáját, a közösséget összetartó szeretetteljes egyéniségének emlékét őrzi hűséges kórusa.

Dr. Tamási László – karnagy, főiskolai tanár nyugdíjazásáig a Nyíregyházi Egyetem oktatójaként dolgozott. Az ország egyik legkiválóbb nőikara, a debreceni Kölcsey Kórus karnagyaként nemzetközi hírnevet szerzett, de ezen kívül számos más kórust is vezetett, melyekkel nemzetközi versenyeken rangos helyezéseket és karnagyi díjakat nyert el. Fontos küldetésének érezte hozzájárulását a határon túli magyar kóruskultúrához is. 27 hazai és erdélyi kortárs zeneszerző művének ősbemutatóját köszönhetjük neki. A KÓTA Művészeti Bizottságának nélkülözhetetlen és mindenki által becsült, szeretett tagja volt. Muzikalitása, művészi alázata, magas szakmai tudása, szeretetreméltó egyénisége örök emlék marad.

MECÉNÁS KATEGÓRIA

C. Tóth Zoltán – karnagy, egyházzeneész, kulturális szervező hittel vallja, hogy a közös éneklés - legyen az a templomban a hívekkel vagy kórusokkal - megnyitja a szíveket és imádságként összeköti Istennel a lelkeket. Ennek jegyében hívta életre 2010-ben a keszthelyi Dalünnepet, a nem hivatásos kórusok találkozóját. Maga több kórust is vezet: a Keszthelyi Magyarok Nagyasszonya Plébániatemplom karnagy-organistájaként az általa alapított Salve Regina Kórust; a Keszthelyi Ranolder János Római Katolikus Általános Iskola Gyermekkorúrusát, valamint a Zalaszentpál Pávakört. Keszthelyen és környékén fáradhatatlanul szervezi a koncerteket, fellépési lehetőséget biztosítva az ország bármely részéből érkező kórusok számára.

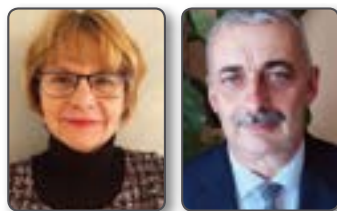

Nagy Mária és Bokács Ferenc – művelődésszervezők, Debrecen. Nagy Mária pályáját óvónőként kezdte, majd népi játszóház vezetői, népi kismesterségek szakoktatói képesítést szerzett, illetve hagyományörző civil szervezetek munkájába kapcsolódott be. Bokács Ferenc közművelődési szakember, művelődésszervező, nonprofit menedzser.

Célul tűzte ki az érdeklődő fiatalok megismertetését a népzenevel, néptáncsal, az idősebb korosztály támogatását hagyományainak ápolásában. Mindketten fáradhatatlan szervezői és kiemelkedő lebonyolítói éveken keresztül a debreceni KÓTA Aranypáva Népzenei Minősítőknek, Regionális Népzenei Találkozóknak, Cívis Népzenei Fesztiváloknak, népzenei és néptánc táboroknak, hangszeres bemutatóknak, kiállításoknak, népzenei koncerteknek, táncházaknak.

Seres Tünde – a turai Bartók Béla Művelődési Ház igazgatója, a város sikeres énekegyüttesének, az Aranypáva Turai Énekmondóknak a tagja. Tura város és a Galga-mente hagyományai ápolásának, átadásának meghatározó személyisége, több szakmai konferencia, fesztivál, népzenei találkozó szervezője, támogatója. Munkáját hosszú idő óta nagy tudással, töretlen akaratával és szeretettel végzi. Segítőképz, komoly szakmai tudással rendelkező szakember.

Sipos Tamásné Mikola Irén – nyugalmazott énektanár, karvezető, győri és országos hatókörű zenei rendezvények szervezője, 21 évig Győr ének szaktanácsadója, főtanácsos. Az általa évtizedeken át szervezett győri szakmai rendezvények – az Éneklő Ifjúság, a Furulyafesztivál, a megyei népdaléneklési versenyek, a Karnagyi Klub, az Énektanári Műhely – mindig nagy érdeklődésre tartottak számot. Országos rendezvényei is sikeresek voltak: a Győri Országos Zenei Nevelési Konferencia, a XXI. Éneklő Ifjúság Szakmai Napok szervezőjeként végzett odaadó, fáradhatatlan, mindig igényes munkája, lelkes, szeretetteljes hozzáállása példaértékű.

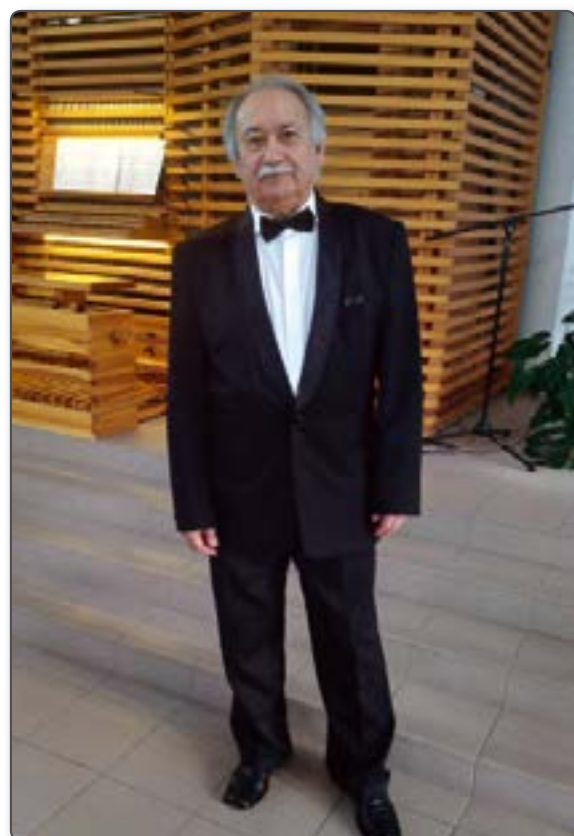

KERTÉSZ ATTILA KÖSZÖNTÉSE 80. SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL

Elsőként e sorok írójaként le kell szögezmem: nagyon szeretem, becsülöm Kertész Attilát, akit nem nehéz szeretni, becsülni nemcsak életútjáért, hanem személyiségeért is. Amikor pedig megkaptam a meghívót 80. születésnapjára, elöntöttek a vele kapcsolatos emlékeim. Ő jelenleg a Pécsi Tudomány Egyetem Zeneművészeti Intézete Zenei Elméleti és Kórus Tanszéke címzetes egyetemi docense, óraadóként dalirodalmi repertoár ismeretét, tanári mesterségét oktat.

Nagy és tartalmas életutat tett meg eddig, amelyet legalább nagy vonalakban ismertetni kell. Gyulán látta meg a napvilágot sokgyermekes családban 1942. április 3-án. Szülővárosában, Debrecenben, Pécsen, Budapesten szerezte diplomáit. Mai munkahelye előtt a Széchenyi István-, a Janus Pannonius-, a Dobó István utcai-, és jogutódja, a Kodály Zoltán Gimnáziumban, valamint a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán oktatott vezetőként, tanárként, karnagyként, miközben számtalan neves kórust irányított: se szeri, se száma kedves tanítványainak, utódainak. Emellett büszkén vallotta magát Tillai Aurél tanítványának, nem is beszélve arról a sok díjról, amelyeket énekkaraival elért a nemzetközi és a hazai kórusversenyeken. És akkor még nem is beszéltem azon hangversenyek sokaságáról, amelyeken épp aktuális kórusával, vagy több más énekkarral együtt közreműködött itthon és a nagyvilágban.

Hazai sikerei mellett különösen büszke felvidéki-galántai

szakmai-emberi kapcsolataira, amelyet a közelmúltban kitüntetéssel ismertek el. Elismerésekből szerencsére itthon is kijutott neki bőséggel. Országos, baranyai, pécsi szakmai kitüntetések sorjáznak itt, amelyek közül most a Liszt Ferenc- (2005), a Magyar Művészetért Bartók- (2006), a KÓTA- (2007), az Artisjus- (2008), a Kodály Zoltán (2009) Díjat emelem ki, a Pécsi Városháza Emlékérem (2012) mellett. Szakmai testületi vezetőként a Magyar Kodály Társaság elnöke, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA Művészeti Bizottsága vezetőségi tagja, a Pécs-Baranyai Kórus és Zenekari Szövetség alelnöke.

Magánéletében, családja, rokonai, barátai, ismerősei körében példamutató tartás, egyéni humor, közvetlenség jellemzi. Karnagy-kollégái, tanártársai, kórustagjai, tanítványai sokasága említi követelésének szigorú szakmai emberségét, próbáiknak, föllépéseiknek tőle sugárzó szuggesztív erejét. Sportszeretetét se hagyjuk ki, mivel kosárlabda-szeretete közismert, és amikor főként a PMSC-PMFC labdarúgó csapatának hírneves Garami József-korszakában a stadionban találkoztunk sokszor, magam is megbizonyosodtam szurkolói odaadásáról.

A 2022. március 17-ei Pécsi Dalos Nap után – ahol a Szent István téri Kodály Zoltán-szobornál épp ő mondott köszöntő beszédet –, 2022. április 8-án került sor 18 órai kezdettel a 80. születésnapjára köszöntő-hangversenyére a kertvárosi Tildy Zoltán utcai református templomban, a rendkívül találó „Estéli nótázás

80” címmel. Fölvonult az előzőleg ő általa is irányított Pécsi Egyetemi Nőiakar (vezényelt dr. Antal Laura és Hoffner Tibor), a Kodály Zoltán Gimnázium Bartók Béla Leánykara (vezényelt Rózsa Bernadett), a Dombóvári Kapos Kórus (vezényelt Markovics Gábor), a Vocapella Kórus (vezényelt Novák-Szabó Livia), a Mecsek Kórus (vezényelt Dr. Balatoni Sándor), és a Pécsi Nostalgia Kórus (vezényelt Kertész Attila). Közreműködött Körtesi András zongorán, Dr. Balatoni Sándor orgonán. A forró hangulatú, számos köszöntővel, díszoklevél, ajándék átadásával tarkított dalünnepet természetesen a föllépő énekkarokból, valamint a megjelent régi kórustagokból alakult összkar éneke zárta – ugyancsak az ünnepelt irányításával.

Amikor pedig vége lett a hivatalos rendezvénynek, számos régi híve járult hozzá, meleg szavakkal köszöntvén őt. Velük együtt e sorok írója is azt kívánja neki: Isten éltesse sokáig kedves barátom, még sokáig legyél közöttünk mindannyiunk örömeire!

Dr. Vargha Dezső
ny. főlevéltáros

HANGRÓL HANGRA SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

Két évvel ezelőtt, 2020 tavaszán a KÓTA megbízást kapott az EMMI Köznevelésért Felelős Államtitkárságtól, hogy az ifjúsági kórusok és a zenei nevelés támogatásának céljából sokszínű, értékvédő országos programot hozzon létre. Így jött létre a „Hangról Hangra ... Az ifjúsági kóruséneklésért” című program-sorozat. A Covid-19 járvány miatt azonban az eredeti tervekhez képest többször kellett kreatívan alkalmazkodni az aktuális helyzethez, és sajnos több nagyszabású programot kellett bizonytalan időre elhalasztani. A „Hangról Hangra” program az elmúlt évek nehézségei alatt is iránymutató szerepet töltött be az amatőr együttesek életében, melyeknek munkája lassanként az egész országban újra indulhat.

A KÓTA elnöksége 2022. március 17-én sajtótájékoztatót tartott, a Hagyományok Háza Halmos Béla termében. Az ünnepi eseményen részt vett Rónaszékiné Keresztes Monika, magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztos, Kocsis Zoltán, a KÓTA elnöke, Dr. Mindszenty Zsuzsanna, a KÓTA társelnöke, valamint Birinyi József a KÓTA társelnöke. A program moderátora Dr. Fehér Anikó, a KÓTA Népzenei Szakbizottságának elnöke volt. A sajtótájékoztatón a

Budapesti Piarista Gimnázium Vörösmarty Diákkórusának lelkes, örömteli kórusmuzsikálása csendült fel, karnagyuk, Melegh Béla vezényletével. Nyitásként gregorián dallamokat szólaltattak meg, Becket Szt. Tamás zsoltosmájából rezponzóriumok és antifónák hangzottak el.

Első felszólalóként Kocsis Zoltán a KÓTA működéséről, az elmúlt két évben a járvány miatt megélt nehézségekről, az énekarok, a zenetanárok, a zenei oktatás és a zenei élet szokatlan helyzetéről beszélt. Rónaszékiné Keresztes Monika az EMMI Köznevelésért Felelős Államtitkárság további támogatásáról biztosította a KÓTA elnökségét. Dr. Mindszenty Zsuzsanna részletesen ismertette a „Hangról Hangra” program több, a közeljövőben meghirdetett eseményét. Először a nagy hagyományú, 2019 óta először jelenléti formában megrendezett XVIII. Magyar Karvezető Konferencia szakmai programjáról beszélt. A 2022. március 20-ra meghirdetett esemény címe: Nyitány a barokkra – Gyakorlatban használható fortélyok a legnagyobb formaalkotó korszakból. Mindszenty Zsuzsanna kiemelte, hogy a résztvevő karnagyok és énektanárok a mindennapokban is használhatják munkájuk során az előadásokban elhangzott hasznos tanácsokat. A meghívott előadók a téma legjobb ismerői közé tartoznak: Prof. Dr. Kamp Salamon habil. egyetemi tanár, Papp Ágnes, Kállay Gábor, Klembala Géza, Mindszenty Zsuzsanna és Aranyos Ágota. A konferencia programját a Simplicissimus Kamaraegyüttes minikoncertje zárja.

A „Hangról Hangra” program keretében a KÓTA eredetileg három, nagyszabású mintaadó koncertet tervezett. Ezek egyi-

keként remélhetőleg két év kényszerű várakozás után 2022. április 25-én megvalósulhat Szegeden az ünnepi nagykoncert. Ezen a nagyszabású zenei eseményen ősbemutató fog felhangzani, Tóth Péter: Pünkösdi kantáta című, erre az alkalomra komponált darabja. Az ingyenesen meghallgatható koncerten várhatóan 26 szegedi kórus lép fel, összesen mintegy 800 énekesrel.

Idén tavasszal útnak indulhat a „Hangról hangra ... Énekel az iskola” program keretében, a KÓTA szervezésében a Szélikáltó Együttes országos turnéja. A Csokonai Vitéz Mihály-díjjal és Magyar Örökség díjjal kitüntetett, prof. Dr. Lakner Tamás DLA, Liszt Ferenc-díjas karnagy nevével is fémjelzett Szélikáltó Együttes 2022 tavaszán 10 állomásos országos turné keretében énekelteni meg az általános- és középiskolás korosztályt. Az első koncertek Bonyhádon és Gödöllőn lesznek április folyamán megtartva. A koncertre kiválasztott dalok között szerepel Boldogság-dal, mely kifejezetten erre a programra íródott. A közös éneklésre szánt dal szövege és zenei világa révén a nemzeti összetartozást erősíti a tanulóknál. Az új dal megtanulásához kotta- és hanganyag segíti az ének-zene tanárokat. A turnét egy többfordulós, nemzeti zeneszerzőink és a Himnusz, valamint a Szózat témakörét körüljáró zenei vetélkedő egészíti ki, melynek kiírása már megtörtént. Ennek kidolgozása Hraschek Katalin, a KÓTA Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottság elnökének köszönhető.

Kocsis Zoltán ismertette azt a másik nagy eseményt, ami szintén két év halasztás után végre megrendezésre kerül. Ez a KÓTA50 ünnepi hangverseny, amely a Zeneakadémia Nagytermében lesz 2022. június 19-én. A szövetség fél

évszázados működését egy olyan nagyszabású koncerttel szeretné megünnepelni, mely műsorában és szereplőinek körében is szimbolikus. Az estén vidéki és budapesti együttesek lépnek fel, külön blokkokban a gyermekkarok, a nőikarok, a férfikarok, majd a szünet után a népzenei terület és végül a vegyeskarok. A koncert kiemelkedő ünnepi műsorszáma – az idei kettős Kodály-évfordulóra tekintettel – Kodály: Psalmus Hungaricus című műve lesz.

Birinyi József egy új rövidfilm sorozat terveit és forgatását ismertette a sajtótájékoztatón. Az NKA és az EMMI támogatásával létrejött sorozat a StúdiÓra címet kapta. Az iskolai énekórákon felhasználható, de a tágabb közönségnek is élvezhető formátumban megvalósuló filmsorozat olyan témákat mutat be, amelyek a zenei szakterületek megismerésére, tananyag színesítésre, valamint egyéb érdekes – a diákok, kórusénekesek, karnagyok számára – változatos foglalkozásokra irányulnak. Az online filmsorozat elkészítésével oda is eljuthatnak az előadások, ahol az adottságokból eredően az élő koncert vagy szakmai fórum megszervezése akadályokba ütközik. Az első epizód 2022. áprilisától lesz elérhető a kollégák számára. Címe: Meg-elevenedő szavak – szövegábrázolás a kóruszenében. Előadó Dr. Kutnyánszky Csaba DLA, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professzora, a Karmester és Karvezető Tanszék Vezetője, a Zeneakadémia Egyetemi Doktori Tanácsának elnöke, oktatási rektorhelyettes. A további epizódok az oktatás alapját képező népzenehez kapcsolódva hangszereket bemutató és megszólaltató előadások lesznek. Ezt követően a kóruszene kerül központba, majd a különböző ünnepkörök, és különlegességként a háttér munkát bemutató epizód, melyben a stúdiók világába kaphatunk betekintést.

A sajtótájékoztató végén a Budapesti Piarista Gimnázium Vörösmarty Diákkórusának tolmácsolásában két, kevésbé ismert Kodály mű hangzott el: A nándori toronyőr és Emléksorok Fáy Andrásnak című férfikari kompozíciók.

A programot kötetlen beszélgetések és interjúk készítése zárta.

Szesztay Zsuzsa

Dombiné Kemény Erzsébet:

REFLEXIÓK A 2022-ES ÉV ELSŐ KODÁLY KONFERENCIÁJÁRA

átdolgozta: Szesztay Zsuzsa

Zenei nevelés a korai években címmel immáron 12. alkalommal került sor az ELTE Tanító-és Óvóképző Kar Ének-zenei Tanszéke és az ELTE TÓK Hagyományörző Alapítványa online szakmai tanácskozására. Az esemény szorosan kapcsolódott Kodály születésének 140., valamint halálának 55. évfordulójához. A szakmai tanácskozás második alkalommal került az online térbe, amit Zoom-on és Youtube-csatornán lehetett követni. Bár a jelenléti konferenciák sok személyes kapcsolatra adnak lehetőséget, de nem szabad elfeledkezni arról, hogy a messziről bekapcsolódó kollégák 5-6 óra utazást megspórolnak az online előadásokkal.

Kodály Zoltán Hány János daljatekből a Bécsi harangjáték elhangzása után **Dr. habil. Márkus Éva egyetemi docens, az ELTE TÓK Dékán Asszonyának** videoüdvözlője nyitotta meg a konferenciát. Ezt követően **Prof. Dr. Döbrössy János tanszékvezető egyetemi tanár** köszöntötte a szép számú hallgatóságot. A tanácskozás levezető elnöke **Dr. Szesztay Zsuzsa egyetemi adjunktus** volt.

Az első előadást **Polyák Zsuzsanna, az ELTE PPK Neveléstudományi Intézet tudományos munkatársa** tartotta „A Kodály-koncepció nemzetközi fogadtatása és mai vonzereje” címmel. Az előadó utalt az 1964-es ISME konferenciára, ahol a Kodály-koncepció nemzetközi bemutatására került sor. Arra a kérdésre is kereste a választ, hogy mi tette vonzóvá a koncepciót. A külföldiek megítélése szerint „egy komoly program, amely minden gyermek számára elérhetővé tette a műveltség elsajátítását. Egy logikusan szervezett komoly rendszer, amely rendkívül hatékonyan fejleszti a gyerekek zenei képességeit”. Felvázolta a kihívásokat, amelyeket a társadalmi, a környezeti tényezők, és az oktatási helyzet körülményei jelentenek. A feladatok közé sorolta a Kodály koncepció és a hozzá kapcsolódó ethosz megőrzését.

A konferencia következő előadója **Dr. Szabadi Magdolna, az Ének-zenei Tanszék egyetemi adjunktusa** volt, előadásának címe: „Érdekességek Kodály bölcsészdoktori értekezése kapcsán”. Szabadi Magdolna A magyar népdal strófaszerkezete című disszertáció bevezetőjéből idézett: „A népdal helyes felfogása csak újabban kezd gondolatunkban kialakulni”, valamint Kodály gondolatát emelte ki „a népdal jellegzetességeiről” szólva megállapította, hogy mindig a dallam a fontosabb”. Az előadó bemutatta azt a felhívást, amelyet Kodály 1906-ban intézett a magyar nemzethez. Ebben leírta, hogy a népdalgyűjtés nagy fontosságú vállalkozómunka. Kodály arra kérte a nagyközönséget, hogy számos megrendeléssel segítse elő a 20 magyar népdal kiadását. Zenetörténeti unikumnak számított, hogy Szabadi

Magdolna bemutatott a disszertációból egy külön lenyomatot, amelyet Kodály kedves barátjának, Meszlényi Róbertnek dedikált. Meszlényi a Zeneakadémia titkára volt, az Egyház-zenei tanszék megalapítója, a Liszt-versenyek megálmodója, és a Goldmark-életmű egyik kutatója. A Meszlényi-életművet Szabadyné Dr. Békési Magdolna dolgozta fel. Az előadó utalt a disszertációban feldolgozott 1000 népdal forrásaira. Így megtudhattuk, hogy Kodály Bartalus Istvántól merített legtöbbet, mellette Színi Károly, Seprődi János és saját mátyusföldi gyűjtéseiből. Kodály első publikációi a dallamkiadások voltak. A disszertáció az első korszak egyetlen tanulmány jellegű írása. „A disszertáció alapján Kodály alapos tájékozódása érezhető a korszak ritmus-elméletében, amely Bartókra is nagy hatással volt.”

Dévai Adrienn, az Ének-zenei Tanszék egyetemi tanársegédje „A magyar népi mondókák és gyermekdalok jelentősége a kisgyermek zeneoktatásában. Gyermekdalok elemző bemutatása.” címmel tartott előadást. Dévai Adrienn a gyermekjáték dalok sajátosságait foglalta össze, valamint kiemelte, hogy a mondókáknak a beszédfejlesztésben milyen nagy szerepe van. Összefoglalta a gyermekjáték dalok kiadásait, és utalt az 1891-ben megjelent Kiss Áron gyűjteményre, valamint az 1951-ben megjelent Magyar Népzene Tára kiadásra. Bemutatta a gyermekjáték dalok szerepét, amelyek egyszerre fejlesztik a hallást, a ritmust, a vizuális térérzékelést, a memóriát, az izom- és testérzés irányította mozgáskoordinációt. Ezután konkrét példákon a gyermekdalok formái, dallami, hangközi- és ritmikai elemzését mutatta be.

Kodály Hány Intermezzo dallama indította **Dr. Szesztay Zsuzsa** előadását: „Gyermekszínpadon a Hány – Szesztay Zsolt 50 évvel ezelőtti adaptációja”. A szerző személyes indíttatású témaválasztása egyben édesapja és Kodály kapcsolatának felidézése is volt. Szesztay Zsolt Kodály Hány Jánosának 50 évvel ezelőtti színpadra állításának áttekintése a magyarországi koncertpedagógia történetét is gazdagította. A Hány János daljátékot 1926. okt. 16-án mutatták be

a Magyar Királyi Operaházban, majd Kodály 1927-ben egy 6 tételes szvitet állított össze. Szesztay Zsuzsa prezentációjából megtudhattuk, hogy Szesztay Zsolt 1959-ben kereste fel Kodály Zoltánt, hogy engedélyt kérjen a Hány gyermekszínpadi előadására. 1960-ban két alkalommal mutattak be Komlón és egy alkalommal Pécsen. Szesztay Zsolt 1964/-65-ben műsorra tűzte Szőnyi Erzsébet: Makrancos királylány című gyermekoperáját, amelyet többek között Pécsen, Komlón és Kaposváron is előadtak. 1968-ban a Székelyfönöt, 1972-ben a Hány Jánost adták elő a pécsi Mátyás Király utcai Ének-zene Tagozatos Általános Iskola tanulóival. Szesztay Zsuzsa részletesen beszámolt a felkészülés körülményeiről, a zenei betanítás, a díszlet, a jelmeztvezetés izgalmas lépéseiről. Korabeli fényképekkel illusztrálta az 1972-es bemutatót. Az előadás értékes kultúrtörténeti eseményt tárt a hallgatóság elé.

Kovács Katalin, az Ének-zenei Tanszék egyetemi tanársegédje a „Kodályi elvek alkalmazása a Covid-19 járvány idején az óvodapedagógus- és tanítóképzésben” című előadása felelevenítette a 2020-ban Hildesheimben tartott EAS konferencia programját. Azoknak a hallgatónak, akik nem tudtak részt venni, részletesen bemutatta az online felületeket, ahol a plenáris előadásokat lehetett meghallgatni. Bemutatta a párhuzamos előadásokat, a koncerteket és az online könyvbemutatót. Kovács Katalin kiemelte a magyar könyveket, Maczelka Noémi: Előadások, írások, tanulmányok című könyvét, valamint Hunyadi Zsuzsa: A didergő király című kottáit láthatta a tanácskozás közönsége. Beszélt a konferencia online záróvacsorájáról és természetesen a poszter szekcióról, ahol ezt a munkáját is bemutatta. A prezentációból kiderült, hogy az online oktatásnak voltak pozitív és negatív oldalai. Ezt három tárgy kurzusainak, a módszertan, a hangképzés és a zeneirodalom vizsgálatának bemutatásán keresztül tette meg.

Hegedűsné Tóth Zsuzsanna mestertanár „Gondolatok a dal- és mondókarepertoár bővítéséről” című előadása nagy érdeklődésre tartott számot. Erre lehetett következtetni abból, hogy a hallgatóságból sokan már az előadás közben is kérték az új repertoár elküldését. Az előadás fő kérdése az volt, hogy elegendő-e és elég korszerű-e Forrai Katalin: Ének az óvodában című könyve. Az előadó a kérdésfeltevés után mindjárt újabb kérdést tett fel: akik megkérdőjelezték a nagyszerű könyvet, eléggé ismerik-e? Majd felvetette a generációs problémákat, az online-tér és a közösségi oldalak villámgyors terjedését és használatát, valamint az ott kialakult kommunikációt. Hegedűsné Tóth Zsuzsanna az Ének-zenei Tanszék óvodapedagógus szakos hallgatóival részletesen elemezte a Forrai tankönyvet, majd e tudás birtokában egy portfólióval támogatott fejlődést tűztek ki célul. A hallgatók önálló forráskereséssel új zenei anyagot gyűjtöttek és különböző szempontok alapján kielemezték: mi a funkciója, mely életkorban megfelelő, milyen mozgások, játékok társíthatók hozzá, milyen kiemelt fejlesztési feladatot vett célba. Az előadó néhány példán keresztül érzékeltette az önálló repertoárbővítéssel előkerült dalok közül a megfelelő értékűt és a kevésbé ajánlottakat. Hegedűsné Tóth Zsuzsanna az új port-

fóliós tapasztalatok fényében a Forrai könyv alapértékei mellett érvelt, és az online felületen való kereséshez is az ott megfogalmazott alapelveket tartja követendőnek.

Tatárné Nagy Ágnes konduktor-óvodapedagógus, neveléstudományi kutató, a Kuncgő program megalkotója „Konduktív etnopedagógia - a fejlődés természetes támogatásáért” című előadása következett. Az előadó a néptánc, a népi játék fejlesztő lehetőségeinek kutatója utalt arra, hogy a gyermekfolklór eszköztára igen gazdag. Mintegy 2000 játéktípus létezik, amely több képességterületet képes megmozgatni. Gyakorlati példákat láthattunk a nagy mozgásokra, a finom motorikára, a testtudat elmélyítésére, a térjátékokra, és az egyensúly játékokra. A gyakorlatban a finom motorika fejlesztésére egy kézcsíptetőt és egy rajzoltató játékot mutatott be.

Birinyi József, „A „tisza forrás” a korai zenei nevelésben. Örökségünk a ma élményével jövőnk alapja!” címmel tartott igen értékes összefoglaló előadást. Táborfalván hét zenei együttessel vezetett, akikkel nagy sikereket ért el. A korai életszakaszban is meghatározó a népzene szerepe. Kodály is a szöveg és zene egységére utalt, melyet Birinyi József példákkal szemléltetett. A „tisza forrás” a zenei anyanyelvünk, ennek felhasználásának a zenei nevelésben alapvető szerepe van. A Kodály-koncepció Hungarikum és az Unesco szellemi tevékenység elismert része. Tény, hogy aktualizálni kell és a mai viszonyokhoz alkalmazni.

A tanácskozás kerekasztal-beszélgetéssel ért véget, melyet Dr. habil. Kismartony Katalin egyetemi docens vezetett. Témája: „Aktuális problémák és lehetőségek a 0-12 korosztály zenei nevelésében – Kodály aktualitása, korszerűsége”. Közreműködött Birinyi József, Dallos Márta, Döbrössy János, Hegedűsné Tóth Zsuzsanna és Kismartony Katalin.

A Bécsi harangjáték dallamával fejeződött be a szakmai program. A résztvevő kollégák értékes információkkal és új lendülettel gazdagodhattak. Köszönet az ELTE TÓK Ének-zenei Tanszékének, Dr. Döbrössy János tanszékvezető egyetemi tanárnak és valamennyi kollégájának.

Dombiné Kemény Erzsébet

Átdolgozta: Szesztay Zsuzsa

LANTOS REZSŐ LISZT-DÍJAS KARNAGY EMLÉKÉRE PRIBAY BORBÁLA ÉS GERENDAY ÁGNES EMLÉKEZÉSEI

Lantos Rezső Liszt-díjas karnagy
(Mekényes, 1927. március 26. - Budapest, 1977. február 10.)

„Álmomban a hosszú rét mellett szömömmel csudaerdőt láték.” Ezekkel a szavakkal kezdődik a ballada, melyben népi szövegeket válogatott össze Szokolay Sándor, hogy a szavakat zenébe oltva kimondja, amit sokan kimondatlanul éreztek, és ezzel állítson barátjának örök emléket. Kedves közönségünk, kérem, engedjék meg nekem, hogy magam is ugyanezeket a szavakat vegyem kölcsön. Annál is inkább, mert a zúgó, zengő, zoltáros csudahang máig szól ebben a csudaerdőben. Hiszen erdő gyászba nem borul, inkább csak továbbvirul...

Kedves Rudi bácsi! „Szeretet volt bennem, semmivé nem lettem” – mondja a versbéli csudaerdő fejedelmfája. Életednek sok-sok ága, nincs hiába sok virága, koronája! Csudaerdőnk fejedelmfája vagy még ma is! Nagy megtiszteltetés ezért nekem, hogy a mai napon, mint a kórus elnöke, Lantos Gábor jelenlétében bejelenthetem, hogy a jövőben a te neved is büszkén viseljük, és mostantól új nevünk: Budapesti Lantos Kórus. A mögöttem álló csudaerdő pedig tovább virul, és reméljük, ahogy a vers mondja, mindig csak megfiul.

Pribay Borbála,
a Budapesti Lantos Kórus elnöke

Bárdos Lajos és Lantos Rezső Bárdos Lajos születésnapjára hangversenyén (1974)

„Legyen a szívek táján örökös tűz-szivárvány...”

Bárdos Lajos Nagy László versére írta Tűz-szivárvány című nagy vegyeskari művét, amelyet – mint oly sok más is – Lantos Rezső karnagynak és kórusának ajánlott. Ez a tűz-szivárvány ragyogott annak a kórusnak mindennapjaiban, amelyiknek abban a szerencsében volt része, hogy keze alatt énekelhetett 27 éven keresztül.

„Míg élt, szelíden mosolygott, halkan beszélt, kórusa mennydörgött helyette és kórusa suttogta el szívének legbensőbb titkait. Nem a látványos színpadi gesztusok, hanem az összetartozás, az együttérzés varázslatában, a próbák felejthetetlen légkörében, a műért való aggodás bűvöletében forrtak eggyé. Elérte, amit kóruskarnagy elérhet: énekesei rajongtak érte. Egyéni előadói stílusa volt, a zeneszerzők bíztak benne, és sohasem csalatkoztak. Hazai és nemzetközi versenyek során vitte diadalra műveiket, meghatalmazott nagykövetük volt itthon és idegenben” – írta róla Lukin László tanár úr 1977-ben bekövetkezett korai és váratlan halálakor.

A kóruskarnagy, mint tudjuk, nagyon összetett személyiség kell, hogy legyen. Az alap – természetesen – a kiváló szakmai felkészültség, ehhez teremt lehetőséget az Akadémia öt éve. De hogy ezzel a szakmai felkészültséggel, az elsajátított ismeretekkel, tudással hogyan él valaki, az már a személyiség átütő erejétől függ. Hiszen hiába tudja a szakmát, ha nem tudja átadni, ha nem tudja lelkesíteni az énekeseket, akik a napi munka után,

fáradtan, esetleg gondokkal telve jönnek a próbákra – akkor nem születik meg az a csoda, amiért az ember kiáll egy kórus elé, és amiért mind a mai napig az a meggyőződés, hogy nincs szebb dolog a világon, mint énekkart vezetni.

Lantos Rezső – akit mindig, mindenki, a nála idősebbek is csak Rudi bácsinak hívtak – olyan karnagy volt, akinél ez a kettő tökéletesen ötvöződött. A szakmai tudással felvértezten lépett ki 1950-ben a Zeneakadémia kapuján, és megalapította a Munkaerőtartalékok kórusát, amely aztán karnagy társa, Darázs Árpád 1957-es távozása után a KISZ Művészegyüttes Központi Kórusaként működött tovább. A tehetség és a szorgalom együttese eredményezte, hogy 1961-ben, az első Debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen első díjat nyert énekkarával szeretett tanára, Bárdos Lajos neki ajánlott páratlan remekművével, a II. Népdal-rapszódiaival. Ezután nem volt olyan verseny vagy fesztivál, ahol elindult, hogy ne első díjjal tért volna haza: Hága, Arezzo, Várna, Llangollen, Tolosa – hogy csak a legnagyobbakat említsen. Debrecent követően Bárdos tanár úr számtalan nagy vegyeskari művét írta számára és kórusának – hogy csak egy pár példát említsen: A jövő emberéhez, Tűz-szivárvány, Csillagvirág, Énekeljtek, Este van már, A dal titka. Bárdos tanár úron kívül a kortárs zeneszerzői közül is sokan ajánlották neki műveiket, mintegy 50 kórus- és zenekari mű bemutatója fűződik a nevéhez. 1957-től kezdve 20 éven át a Magyar Állami Népi Együttes kiválóan hangszerelő karmestereként jelentős sikereket ért el Európa, Észak- és Dél-Amerika országaiban. Szívéhez legközelebb a népzene, a népdal állt, de éppoly kiválóan szólaltatta meg Mozart Requiemjét, mint a veretes, igen nehéz vers-megzenésítéseket, vagy a legegyszerűbb népdalfeldolgozást. Ars poeticája volt: nincs fontos vagy kevésbé fontos koncert, csak fontos koncert van! Ez éppúgy jellemző volt a törökszentmiklósi tornateremben megtartott filharmoniai ifjúsági koncertekre, mint a zeneakadémiai hangver-

A 75 éves Bárdos Lajos köszöntése a Zeneakadémia tanári páholya felől tekintve

és a színpadon: Lantos Rezső, Bárdos Lajos, Lantos Rezsőné Osváth Edit és Lukin László (1974)

nyekre vagy a külföldi fellépésekre.

A sikerek, az eredmények a próbákön születnek meg, és itt mutatkozott igazából ereje. Próbái legendások voltak, hiányozni csak az hiányzott, aki nagyon beteg volt, vagy éppen nem volt itthon, a legnagyobb büntetés volt, ha valaki nem lehetett ott ezeken a próbákön. Nem kiabált, nem volt hangos beszédű, de amit mondott, és ahogy mondta, elvárásolta énekeseit.

Generációk fordultak meg keze alatt, az első énekesei lányait, fiaikat küldték az énekkarba, mihelyt lehetett. Sokan nem tudtak kottát olvasni, de jó fülük és jó hallásuk volt, az akkor megtanult számok legtöbbször az akkori tagok még ma is fejből éneklék.

Hirtelen és váratlan halála pótolhatatlan űrt hagyott maga után, csak felesége, karnagy-társa, Lantos Edit helytállásának volt köszönhető, hogy az énekkar nem oszlott szét, de a belőle sugárzó erő életben maradt. Az ő kórusának utódja, a Budapesti Ifjúsági Kórus 1997-ben, születésének 70. és halálának 20. évfordulóján emlékhangversenyt rendezett a Fővárosi Önkormányzat dísztermében, és a Kanadában élő özvegy és fiú kiemelt

Lantos Rezső és a legendás Központi Kórus az énekkar fennállásának 25. évfordulója alkalmából rendezett zeneakadémiai koncerten (1975)

támogatásával létrehozta a Lantos Rezső Alapítványt, amely tehetséges, fiatal karnagyok támogatását tűzte ki céljául. Az új szervezet ennek jegyében adott minden évben díjat és ösztöndíjat a Budapesti Nemzetközi Kórusversenyen, a Debreceni Bartók Béla Kórusversenyen és a Kodály Zoltán Magyar Kórusversenyen.

Az Alapítvány másik fontos tevékenysége volt, hogy összegyűjtötte és megjelentette Lantos Rezső legjobb, még meglévő felvételeit, amelyeken saját kórusát és a Magyar Rádió és Televízió Énekkarát vezényli. Hallgatva a lemezt érezni lehet, micsoda átütő erő szól a darabokból, micsoda remek, mind a mai napig élő megformálása az Öregeknek vagy a Székely keservesnek, a nagy Bárdosoknak, vagy bármelyik műnek.

2002-ben, a 75. születési évfordulón már olyan koncertet rendezhetett a Lantos Alapítvány a Pesti Vigadóban, ahol az öt év alatt Lantos-díjban részesült karnagyok vezényelték kórusaikat – örömnép volt ez az este! A végén fellépett a 80 tagú hajdani kórus, és azt hiszem, nem lehetett meghatottság nélkül hallgatni, hogy hogyan tudják 25 év elteltével is fejből a rég megtanult műveket.

Ez az évforduló teremtette meg a lehetőséget, hogy a díj a legméltóbb helyre kerüljön, a Zeneakadémiára, a legmagasabb szintű karnagyképzés otthonába. Köszönet illeti ezért az Akadémia vezetését, a Karvezetés tanszak vezetőjét és tanárait, hogy elfogadták ezt a felajánlást, és lehetőséget teremtettek/teremtettek arra, hogy a díj egy fiatal zeneakadémista számára megadja a lehetőséget az elmélyült felkészülésre. Lantos Rezső ennek az intézménynek volt növendéke, és rövidre szabott élete során a Zeneakadémia, mint az öt felnevelő és kiváló munícióval ellátó alma mater számára is hírt és dicsőséget hozott. Egész életében a fiatalokkal szeretett dolgozni, itt van a legjobb helye, a fiatalok között.

2007. március 25-én tartottuk születésének 80. évfordulója alkalmából a megemlékező hangversenyt felesége és fia jelenlétében a Zeneakadémia Nagytermében, amely ebből az alkalomból zsúfolásig megtelt. Ismét Lantos-díjas karnagyok vezényeltek, majd a műsor végén a hajdani Központi Kórus állt a színpadra: több mint százán énekelték – kotta nélkül – többek között Kersch Ferenc Dexterá Domini c. művét. „Nem halok

meg, hanem élek, és az Úr tetteit hirdetem” – erről szólt és szól Lantos Rezső élete és emléke. Az Alapítvány azóta is öt évente megrendezi a díjnyertes karnagyok koncertjét, de immár a nevét viselő énekkar is fellép ezen a hangversenyen, műsorán a Rudi bácsi számára ajánlott művekből válogatva.

1970-ben Liszt Ferenc-díjjal tüntették ki, 2012-ben pedig elnyerte a „Magyar Állami Népi Együttes Örökös Tagja Posztumusz” címet.

Az Énekeljetek! című, Pákolitz István versre írt Bárdos-műből van az idézet, amely a CD-n és a díjhoz adott oklevélén is megtalálható: „Hadd permetezzen hétköznapjaidra az öröm zengő, arany zápora”. Ezt az idézetet én kaptam tőle, amikor a számára írt műveket megjelentettük egy kötetben. Úgy gondoltuk a Lantos Alapítvány kurátoraival, ez az idézet fejezi ki legjobban, amiért ő élt, és amit mi szeretnénk: legyen az éneklés aranyszínű öröm a hétköznapok esetleges szürkeségében.

Végezetül Bárdos tanár úr szavait szeretném idézni, aki ajánlást írt a „Zeng az ének” című kötethez; úgy gondolom, a költők verseiből összeválogatott szavak nemcsak az akkori kórus, hanem minden énekkar számára érvényes útmutatót jelenthetnek:

„...mert a ti lelketekben dal van, és ha dalra fakadtok, aki hallja vele ujjong – tudtok énekelni fütytyös vidámsággal, könnyedén, kötetlenül, mint a rigók –, és ha énekeltek, kimosolyognak az ibolyák, és ez a mosoly bearanyozza az életet – tudtok énekelni mosolygó skercével is, és tudjátok hirdetni a halálon is győztes életet. Énekeljetek hát, mert az ének inség és háború helyett békét teremt és örök harmóniát. Énekeljetek hát, és legyen a szívetek táján örökös tűz-szivárvány!”

Gerenday Ágnes

a Budapesti Lantos Kórus vezető karnagya
www.parlando.hu/2022/2022-2/Lantos_Rezso.htm

~ FELHÍVÁS ~

Tisztelettel kérjük Barátainkat és Pártolóinkat, hogy támogassák a KÓTA kulturális munkáját személyi jövedelemadójuk 1%-ával! Köszönjük!
Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA Adószám: 19660372-1-41

BACH JÁNOS-PASSIÓJA A PRELUDE VEGYESKAR ELŐADÁSÁBAN

Igen szerencsésen alakult, hogy alig egy héttel a KÓTA „Nyitány a barokkra” zeneakadémiai karvezető konferenciájának nagyszerű elméleti, s egyben a gyakorlati megoldásokra is irányt mutató előadásai után lehejtünk fül- és szemtanúi a Prelude Vegyeskar Bach János-passiójában bemutatójának.

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban rendezett hangverseny igen jó helyszínválasztásnak bizonyult az általában szakrális terekben elhangzó mű megszólaltatásához; a koncerttermi körülmények jótékonyan harmonizáltak az intézmény lelkiséget hordozó-tükröző aurájával. Nagyon szimpatikus volt már az előadás felütése is, egyszerű és szerény módon láttatva annak célját: emléket állítani Cser Miklós karmesternek. Korábban ő vetette fel Kabdebó Sándor, a Prelude Vegyeskar karnagya számára Bach János-passiója közös megszólaltatásának tervét, melyre azonban sajnálatos módon már nem kerülhetett sor. A szándékot és Személyt nem feledve jöhetett létre most az emlékhangverseny az EMMI támogatásával Kabdebó karnagy úr kezdeményezésére, Cser Miklós feleségének és családjainak a jelenlétében.

A puritánságában is kivételesen igényes műsorfüzet tanúsága szerint "barátokból alakult zenekar" működött közre Vizeli Máté koncertmester vezetésével. Az együttes szervezésének összetett feladatát az est dirigense – immár muzsikusként előlépett, régi zenét játszó – leánya, Kabdebó Noémi vállalta magára. Ám rögtön el kell oszlassuk az „alkalmi társulást” olykor negatív előfeltételezését is, mert a régi instrumentumokon játszó hangszeresek mind együttesként, mind szóló szerepben megbízhatóan, igényesen teljesítettek. Amint vitatni vagyok kénytelen karnagy úr a közreműködő együttesek közötti – az előadást megelőző – szerény különbségtételét is: a kifejezés legjobb értelmében „amatőr” kórus nemhogy felnőtt a feladathoz, de úgyszólván mindvégig hivatásos együttesek színvonalán énekelt! A tömörszerű, homofon szerkesztésű korálok időről időre pillérként szólaltak meg a műben, ugyanakkor az általában a köznép gondolatait, érzéseit kifejező – jellemzően polifon – turbák előadása, ritmikája, gyakran izzó szenvedélyessége ismétlődően teremtett feledhetetlen atmoszférát.

A közreműködők részéről biztonságra törekvő, kisértő talán statikusan induló kezdő tételek után az izga-

lomból fakadó feszültség fokozatosan oldódott, s adta át helyét a letisztult, magas rendű muzsikálásnak. Az Evangélista szerepében Csapó József árnyaltan igényes előadásmóddal, karakteres szövegmondással tűnt ki. Méltó partnereként vett részt a Pilátus szerepét éneklő Fátrai János is; recitatív párbeszédek pregnánsan gördülékenyek voltak. Jézus szerepében letisztult bölcsességgel, tiszteletet parancsoló orgánumával szólalt meg Sebestyén Pál. Bár nem nevesítetten, de mintha Jézus anyja, Mária érzéseit jelenítette volna meg Pap Nikolett (szoprán) fajsúlyos drámaisággal, mély átéléssel. Molnár Anna külső szemlélő szerepében szólaltatta meg a mű két alt áriáját, melyek közül a passió drámai csúcspontjában elhangzó „Es ist vollbracht!”- Elvégeztetett! jelentett mindenképpen maradandó élményt a hallgatóságnak. Ugyancsak két tenor áriát énekelt Yanis Benabdallah kiegyensúlyozott, ám kissé távolabbról szemlélőnek tűnő előadásban. A mindössze néhány szavas Szolgálóleány, Szolga és a tanítvány Péter szerepét a Vegyeskar egy-egy tagjának tolmácsolásában hallhattuk.

A billentyűs continuo játékos Konta Noémi váratlanul jelentkező technikai probléma folytán sajnos néha a „hallhatatlanság határán járt”, a csellista Vályi Csilla viszont egyenletesen megbízható partnere volt a recitativokat éneklőknek. Különleges színfoltként szólt meg Bach szeretett hangszere, a viola da gamba a második alt ária kíséretéért, Nagy Réka közreműködésével.

Semmiképpen nem kritikaként, de talán érdemes megjegyezni, hogy a kifejezetten hangszercentrikus zenekari részekben pálca használata csökkenthetné az indokoltnál olykor talán intenzívebb vezénylest. Valamint – dramaturgiai tömörség: „a kevesebb néha több” szempontjából – érdemes elgondolkozni az áriákban szereplő ismétlések számáról.

Végezetül feltétlenül említést érdemel a jól érzékelhetően intellektuális közönség, amely lelkileg rákészülten jött az előadásra. A mű végén aztán hálás, hosszú vastapsba torkolló módon köszönt meg valamennyi közreműködőnek és a János-passiót mindvégig fölényes anyagtudással kézben tartó Kabdebó Sándor karnagynak a húsvéti készület zenei élményét.

Somogyváry Ákos